

מתורתו של צדיק אביך ועקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת בשלה תשפ"ד

אותי ומשגיח בי, ובזה אני בוש וירא מלפניו ועושה רצונו תמיד, וכיון שכן בודאי שלא אהסר כל טוב לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, וזהו לא אהסר. ובלקתי לאותו עולם מבטחני שבנאות דשא ירביצני שהוא גן עדן התחתון, על מי מנחות ינהלני הוא גן עדן העליון, גם כי אלך בגיא צלמות היא גיהנם (עירובין ט.), דהיינו אף כי תולכני לגיהנם מבטחני שלא מחמת חסרוני הולכתני שם, כי אם לזכות את הרשעים שהרירו תשובה ולהעלותם משם, אבל אני בעברי שם לא אירא רע, שלא יגיע לי שום נזק, והטעם כי אתה עמדי, אפלו בלקתי שם אתה עמדי. ואדרבא הרמה גדולה עשית לי בזה שבמקום שיש השבט והנקמה שלך שמה עשית לי משענת וסמיכה, וכל העולם רואים ותמהים שהרי כל מי שנכנס לגיהנם נכנס כי אם לדון בענשים קשים, ואני נכנסתי לטובה, כי לא נכנסתי כי אם להציל אחרים ואני לא יגיע לי שום נזק, וזה שאמר שבטך ומשענתך המה ינחמני, דהיינו במקום שיש שבטך, שמה עשית לי משענתך, ולפיכך זאת היא נחמתי:

בשמעלה הרשעים מגיהנם חוזרים לחלק הקדושה

הוסיף עוד ואמר תערוך לפני שלחן נגד צדרי, הכונה בזה, שהרשעים האלה שהרירו תשובה והיו טובעים בגיהנם, היו חלק הסטרא אחרא, וכשיעלו משם חזרו לחלק הקדושה. וזה שאמר תערוך לפני שלחן נגד צדרי, דהיינו הרשעים האלה שהיו מאכל לסטרא אחרא, והיו בשלחנם שהיא גיהנם, חזרו לשלחן הקדושה שהוא גן עדן, וזהו תערוך לפני שלחן שהם אלה הרשעים שעלו עמי, חזרו לשלחני שהוא שלחן הקדוש שהוא גן עדן, וזה נגד צדרי שהם הסטרא אחרא שהיו בחלקם ויצאו מהם. ומה שאמר דשנת בשמן ראשי כוסי רונה, לפי שמיצונו ברשעים הנדונים בגיהנם, נאמר עליהם (ירמיה ל כג) הנה סערת ה' חמה יוצאה סער מתגורר על ראש רשעים יחול (חגיגה יג.) ושוחים גם כן שם פוס התרעלה, ואמר דוד המלך עליו השלום, אף על פי שאני עובר שם לא יחול על ראשי כמו הרשעים, ולא אשתה מה ששוחים הרשעים, רק דשנת בשמן ראשי וכוסי רונה, אף זאת אני מבקש מלפניך טוב וחסד וירפוני כל ימי חיי שאהיה מתעסק כל ימי לעשות טוב וחסד לשמך, ובזה מבטחני שאשב בבית ה' שהוא עולם הבא לא רק ימים:

(דורש טוב, דרוש ז' לפטרים)

אמר המלך שוטים שבעולם, וכי לא אני שעשיתי החזרים והמחבואות ובהם אתם נסתרים מסני. כך אמר הקדוש ברוך הוא, 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' הלא את השמים ואת הארץ אני מלא, וכיון שהכל הוא בראו ומשגיח בו ומצוי בו איך יסתן שיעשה אדם מעשה או יחשב מחשבה והוא חס ושלום אינו יודע בו:

וכבר אמר התנא במסכת אבות (פ"ד מ"ב) שהקדוש ברוך הוא הוא העד הוא הדין הוא בעל דין. וכן אנו רואים בכל עת ובכל זמן, שהקדוש ברוך הוא מעניש ונותן שכר בעולם הזה, ואם אין הקדוש ברוך הוא יודע מחשבות בני אדם ומעשיהם חס ושלום איך מעניש ונותן שכר בעולם הזה כאשר עינינו רואות מעשים בכל יום. וכל זה מפרש כאן בבראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ ואור וחשך ומים, וכיון שהוא ברא הכל ומשגיח בכל, וידע מה בחשוכא ונהודא עמה שריא, בודאי יודע מחשבות בני אדם ומכיר בכל פרט ופרט. ובעל תשובה צריך להסיר מחשבות רעות מלבו ומכל שכן מעשים רעים, וידע שהקדוש ברוך הוא יודע מחשבות בני אדם, ובזה יכנע ויבוש מלפניו:

(נזי המלך, תיקון התשובה אות טו)

השגחת הבורא בכל עת

מזמור לדוד ה' רעי לא אהסר בנאות דשא ירביצני על מי מנחות ינהלני נפשי ישובב ינחני וכו' (תהלים כג א-ג). הכונה היא דוד המלך עליו השלום היה נזהר תמיד שלא להסיר מחשבתו כלל אפלו רגע אחד מה' יתברך, וכמו שאמר הוא בעצמו (שם טו ה) 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט', ודוד המלך עליו השלום ידע האמת העקרי במה שהנהיג הקדוש ברוך הוא עולמו, שהקדוש ברוך הוא הוא הרועה את בני העולם כצאן, וכמו שהצאן אם אין להם רועה שיוודע להיכן יזליכום, כרגע יאבדו, כך אם חס ושלום נסתלקה השגחתו יתברך מבני העולם, כרגע יאבדו. וכמו שהרועה משגיח בצאן להיטיב להם, כך הצאן שהם בני אדם צריכים לידע הרועה ולעשות רצונו. וזהו עקר העבודה, כשידע האדם שהרועה אותו משגיח בו בכל עת ובכל רגע, בודאי שיבוש ויכלם ממנו, ויעשה רצונו ולא ישה ימין ושמאל. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום ה' רעי דהיינו אני מחשב תמיד שהשם הוא הרועה

להיות בטחוני בה' יתברך

ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא (שמות טו ד). אפשר לרמוז על כל העוסק בתורה וצריך להיות בטחוני בה' יתברך, ולא יהיה להוט אחר קבוצי הממונן, שיחשב בדעתו לומר כשיהיה לו ממון ויהיה מזונו מצוי בידו אז יהיה לבו פנוי לעסק בתורה, דעל זה אמר התנא (אבות פ"ב מ"ד) ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמה לא תפנה. אלא ישים בטחוני בה' ויאמר הכל בידו יתברך, ומה שראוי לי יבוא לי, והעקר היא עבודת ה'. ואם לא יתהלך בדרך זו, אי אפשר לו לעסק בתורה (רמב"ם ת"ת פ"ה ז'):

הפרנסה תלויה רק בקב"ה

וזהו שאמר הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, כלומר, צריך שתדעו שהפרנסה תלויה בידו, והסתרא יתרה שטורחים בני אדם היא לחנם, וזהו הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, אני הוא הממטיר והפרנסה היא בידו, ולכן העם לא יהיו להוטים לאסוף הממונן, רק יבטחו בה' ויצאו ולקטו דבר יום ביומו, ובזה יהא נכר הילך בתורתי אם לא, דאם יבטחו בה' בזה יבואו לעסק בתורה כראוי, ואם לאו, ודאי יתבטלו מן התורה, וזהו הילך בתורתי אם לא: (פיתוחי חותם פרשת בשלה)

השגחת הבורא בעולם על כל פרט

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). בראשית כאן רמזו ידע. צריך שיידע האדם שהקדוש ברוך הוא יודע מעשה בני אדם ומחשבותם בכלל ובפרט, אחת מהנה לא נעדרה. וזה נודע טמה שהקדוש ברוך הוא ברא העולמות ואור וחשך, ומשגיח בעולם לתת לכל אחד ואחד מה שצריך לו, וכיון שהוא הבורא והמשגיח, איך יתכן שהאדם יעשה שום דבר והקדוש ברוך הוא אינו יודע בו תלילה:

וכמו שאמר רבותינו ד"ל (תנחומא נשא ה) על פסוק (ירמיה כג כד) 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו וגו', משל למלך שבנה עיר וקעה בה חזרים ומחבואות וחדרי חדרים ונתנה לעבדיו, לימים מרדו עליו, וכיון שיידעו שהמלך יבוא לפרע מהם הלכו ונתחבאו בחדרי חדרים ומחבואות חשבו שהמלך לא ידע החזרים והמחבואות,

חידה שבועית:

מה מבאר רבינו בדברי התנא באבות (אבות פ"ב מ"ד) 'ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמה לא תפנה'? פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון למייל: p0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביך יעקב'

שם הזוכה במסידור לשחידת מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

חג הסוכות:

הרב ה' מנחם הולצמן מבית שמש.

התשובה צריכה להיות מותר ספרי מרן ה'אביך יעקב' זי"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור השלם (ספרד) עם קדמה ייחודית בהוצאת "עוז והדר".

